

ANMELDELSE SKØNLITTERATUR 25. mar. 2020 | kl. 13:07

En smittende passion for billedbøger

Af: Janus Neumann

I en bog, der tydeligvis er drevet af en vidunderlig blanding af engagement, viden og lyst til formidling, bringer Janne Højrup Nielsen og Søren Fanø billedbøgerne ud til et bredt publikum af undervisere og andet godtfolk med hang til æstetik. "I begyndelsen var billedet" vil præsentere dig for billedbøger, du med garanti ikke kender. Glæd dig.

Fakta

Titel

I begyndelsen var billedet

Forfatter

Søren Fanø, Janne Højrup Niels

Pris

445

Sider

154

Forlag

Jensen & Dalgaard

Når man først får bogen i hånden, får man lyst til at læse den. Ganske fint udgangspunkt. Layoutet byder på illustrationer af Kamila Slocinska. Naturligvis kan en bog om billedlitteratur ikke stå uden billeder. Betegnelsen "Billedlitteratur" vender vi tilbage til senere.

Når man efterfølgende skimmer indholdsfortegnelsen, tænker man over, hvad det er bogen egentlig vil, for den vil rigtig meget, og kan den virkelig lykkes med det?

Det kan den, hvis man læser den på rette præmisser.

Jeg ved, at jeg i det nedenstående går på kompromis med et grundprincip for det arbejde med billedlitteratur, som bogen lægger op til, nemlig på forhånd at give et bud på, hvordan bogen skal læses. Det vil jeg gøre alligevel, for hvis denne bog gribes rigtig, vil den stå som et helt centralt værk i ny formidling af billedbøger. På den ene side følger den op på en fornem arv fra nogle af vores fremmeste forskere på billedbogsområdet og formidling af børnelitteratur i det hele taget.

På den anden side, er det vigtigt, at denne bog ikke læses som en form for afhandling om børnelitteratur, for det er den ikke. Man kan sige, at grundtesen ligger i et citat fra den norske forfatter Gro Dahle, der har sagt, at "*billedbogen ikke er en aldergrænse. Den er et medie*". Det beviser denne bog. Den præsenterer sin læser for et særdeles blandet udvalg af den nye billedlitteratur, og det er her man gribes for alvor. Forfatternes mange eksempler er ikke bare en opremsning af bøger for børn og unge. De er nøje udvalgte værker, der kan bidrage til de unge læsers æstetiske oplevelse ved litteratur. Der er relative kendte værker, men der er også plads til bøger, der vil chokere læserne. Måske specielt de voksne læsere.

Janne Højrup Nielsen og Søren Fanø lægger ud med et besøg hos forfatterparret Ole Dalgaard og hans kone, Dorte Karrebæk. Sidstnævnte klinger sikkert bekendt, mens Ole Dalgaard hos mange nok er mere kendt under pseudonymet Oscar K., som Ole Dalgaard lod stede til hvile i Breslau, da Oscar K. ikke havde mere at byde på. Sådan kan det gå. For Oscar K.

Denne finurlige samtale fortjener afgjort at blive læst. Valget af forfatterpar er imidlertid ikke tilfældigt, for Dorte Karrebæk og Oscar K. har om nogen rykket grænser for, hvad børnelitteratur kan præsentere for børn. De har været en del af de forfattere, der har chokeret i udlandet, og har fået måbende fagfolk til at spørge sig selv, om dansk børnelitteratur overhovedet har en grænse?

Herfra tager bogen et væsentligt fagligt skridt videre, når den introducerer sin litteraturmetodik i form af den såkaldte æstetiske dialog, der skal lade barnet komme til litteraturen og ikke omvendt.

Uden at gå i detaljer med, hvad en æstetiske dialog indbefatter, dette gør forfatterne selv på fortrinlig vis, så drejer det sig om den fordringsløse samtale om billedfortællingen. Den æstetiske dialog præsenteres som arbejdsredskab gennem fem meget forskellige billedfortællinger, der har den høje kvalitet til fælles. Både her og adskillige gange senere i bogen demonstrerer forfatterne et indgående og facetterede indblik i billedlitteraturens verden, og det er samtidig her, at begrebet billedlitteratur slås fast, for de fem værker præsenteres som litterære værker med hver deres egenart, litteraritet og billedtilgang. Lige fra Sarah Engels og Lillian Brøggers, "Fuglemanden" fra 2018 til Anna Jacobina Jacobsens "Ø", ligeledes fra 2018. Hvert værk behandles med fokus på værkets særtræk, og de litterære øvelser og vejledninger virker udpræget velovervejet og tilgængelige. Det er svært ikke at lade sig påvirke af forfatternes indlevelse i de enkelte værker.

Bogen præsenterer videre et overvældende bredt udsnit af nyere billedlitteratur. Disse præsenteres under hver deres temaer, såsom tro, klima og miljø, overgreb og de løse skud.

Bogen er sig bevidst om den nordiske børnelitteraturens mangfoldighed med al den ironi, skævhed og brutalitet, der tager udgangspunkt i børnenes oplevelse af verden, uanset hvad den så end byder på.

Det er meget tydeligt, at Janne Højrup Nielsen og Søren Fanø ganske enkelt har ønsket at viderefremme deres store viden og brændende interesse for billedlitteratur, og den dialogiske samtale bliver den pædagogiske og didaktiske nøgle til denne forunderlige verden. Metoden lægger sig op ad de Book Talks, som Aidan Chambers præsenterede i 1995 eller den dialogiske diakroni, som Marianne Horslund beskrev i 2000. Desuden vil jeg ikke undlade at nævne Søren Kierkegaard, der i 1837 skriver essayet, "At lade Barnet afføde Livet i sig", hvor det netop er barnets fordringsløse undren over en fortælling, der danner grundlaget for barnets åndsliv og den sokratiske undren, som optager Kierkegaard. Denne undren åbner for spørgsmål og fantasi, og Gud nåde og trøste den, der spoler barnets spirende åndsliv med bedrevenhed og mesterfortolkninger.

En hver med interesse i børnelitteratur og litteraturformidling bør læse denne bog. Den bør stå på din faghylde, uanset hvilke aldersgrupper af børn, du måtte møde i din hverdag. Du skal være totalt billedresistent for ikke at blive grebet af de mange litteraturforslag, som forfatter introducerer for dig eller måske blot minder dig om. Janne Højrup Nielsen og Søren Fanø tager fat om den billedlitteratur, der optager dem, og det skal vi andre være taknemmelige for.

Anmeldelse: Fuglemanden

Anmeldelse: Den nordiske børnebog

Kompagnistræde 34, 1208 Kbh K,
tlf 3369 6300, folkeskolen@folkeskolen.dk